

EMMAKRONIEK

*onregelmatige
periodiek*

*voor de
emmastraat e.o.*

STREEPJESCODE

Het systeem is ontwikkeld in de Verenigde Staten. De Amerikaanse detailhandel werd eind zestiger jaren geconfronteerd met een daling van de nettowinsten tot onder de 0,5% van de omzet. Naarstig werd gezocht naar een systeem dat zou kunnen werken met een machinaal leesbare productcode.

Een op een laserstraal gebaseerd scanningsysteem bleek aan alle gestelde voorwaarden te voldoen en binnen enkele jaren werd "scanning" een begrip.

De echte doorbraak van het systeem in de Verenigde Staten kwam rond 1977 op gang. In Europa duurde het wat langer.

De eerste streepjescode verscheen al zo'n jaar of tien geleden op verpakkingen. Later kwamen er ook streepjes op de railstickers en deed de leespen zijn intrede.

Begin 1987 heeft Albert Heijn het startschot gegeven voor invoering op grote schaal. Naast een goedkopere bedrijfsvoering biedt de invoering van het scanningsysteem ook de consument een aantal voordelen:

De klantvriendelijke bon. Op de kassabon worden de artikelen welke zijn voorzien van een streepjescode met naam en prijs afgedrukt. Geen aanslagfouten door de caissière. In het geheugen van de computer ligt de prijs van ieder artikel vast.

Minder nee-verkopen. De detaillist is in staat snel en eenvoudig vast te stellen hoe groot zijn voorraad is van een bepaald artikel.

Korter wachten bij de kassa. Aanbiedingen altijd tegen de correcte prijs.

EMMAKRONIEK 20ste jaargang NR. 25

Op basis van het universele symbool, bestaande uit lichte en donkere strepen zijn diverse codestructuren ontwikkeld. Het Amerikaanse systeem, de Universele Product Code (UPC) kent maximaal 12 cijfers; de internationale code, European Article Numbering (EAN) maximaal 13. De eerste 2 cijfers geven het nummer van het land: 87 = Nederland; 40 = Duitsland; 54 = Ierland; 70 = Noorwegen; 48 = België.

Daarna volgen 5 cijfers, die het leverancier-Aansluitnummer geven, gevolgd door het artikelnummer of de prijs (door de winkelier zelf te kiezen) en tenslotte een controlecijfer (volgt uit een berekening van alle overige cijfers).

Elk cijfer wordt weergegeven door twee verticale zwarte strepen en twee witte van wisselende breedte. De code kan van links naar rechts, diagonaal van rechts naar links of verticaal gelezen worden.

Voor artikelen, die te klein zijn voor een 12-streepscodes gebruikt men 8 cijfers in totaal. Ook bankbiljetten hebben wel een streepjescode (niet leesbaar bij de kassa).

Wat betreft het schema volgens hetwelk de cijfers vervangen worden door zwarte en witte balken, dat is niet erg logisch. Dat merkt u als u een streepjescode wat nauwkeuriger bestudeert: de code is vaak links voor een bepaald cijfer anders dan rechts (b.v. omgekeerd).

Het eerste cijfer van het landnummer (b.v. 87) staat bij een totaal van 13 cijfers buiten de streepjes; bij een code van 8 cijfers hoort het bij de code.

HET HARMONISCH GEMIDDELDE

Iemand rijdt met constante snelheid van 80 km/uur van A naar B. Daarna rijdt hij met een constante snelheid van 120 km/uur over de zelfde weg terug van B naar A. Zijn gemiddelde snelheid is dan niet 100 km/uur, maar slechts 96 km/uur. Dat is het harmonisch gemiddelde van 80 en 120 km/uur. Kies een willekeurige afstand van A naar B en terug; deel deze afstand door de totale tijd van A naar B en terug. U vindt dan 96 km/uur als gemiddelde snelheid.

Ik was verheugd, te ontdekken dat 96 het harmonisch gemiddelde een bruikbaar resultaat opleverde. Op school leerde je alleen maar de definitie van het harmonisch gemiddelde, maar geen toepassingen. De definitie van het harmonisch gemiddelde in formule is:

$$1/h = \frac{1}{2} (1/a + 1/b)$$

waarin h het harmonisch gemiddelde is van de getallen a en b. Volgens deze formule vindt men eveneens 96 km/uur als gemiddelde snelheid.

Makkelijker is het om de gemiddelde snelheid h te berekenen uit $h = 2a.b/(a+b)$.

DRIE VERSIES

... en leid ons niet in verzoeking, maar verlos ons van den boze.

... en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van den kwade.

... en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van het kwade.

De tweede versie is in de R.K. Kerk al lang geleden afgeschaft, tegelijk met het afschaffen van de duivel. De derde versie kwam ervoor in de plaats.

DE ZEEMIJL

De zeemijl is de lengte van een boogminuut langs de meridiaan. Dat is dus $1/90 \times 1/60 \times$ de afstand van Noordpool tot evenaar = $10.000 \text{ km} : 5400 = 1851,9 \text{ m}$; dat is afgerond 1852 meter.

HUMPTY DUMPTY, HET EI

In het tweede boek van "The annotated Alice" ontmoet Alice Humpty Dumpty, het ei.

Een deel van de Engelse tekst luidt als volgt... she stood and softly repeated to herself:

"Humpty Dumpty sat on a wall
Humpty Dumpty had a great fall.

All the King's horses and all the King's men
Couldn't put Humpty Dumpty in his place again.

"That last line is much too long for the poetry" she added.

Dat laatste heeft ze goed gezien, want er is ook een muzikale versie van Humpty Dumpty en die eindigt met de woorden: "Couldn't put Humpty Dumpty together again."

In een kinderboek met versjes las ik nog een Nederlandse versie van Humpty Dumpty:

Itje Witje zat op een hekje

Itje Witje viel van 't hekje

Er is geen ene timmerman,

Die Itje Witje maken kan.

Dit versje leerde ik van mijn vader, toen ik 5 jaar was.

DE ANOMALIE VAN WATER

Men bedoelt hiermee het abnormale gedrag van water want bij verwarming van 0° C naar 4° C krimpt het water in, in plaats van dat het uitzet. Vanaf 4° C zet het weer uit. Bij 4° C heeft het water dus zijn grootste dichtheid. Het woord "soortelijk gewicht" is in 1978 vervangen door "Volumieke massa", daar het gewicht van een bepaald volume water (bij gelijkblijvende temperatuur en druk en gemeten met een veerbalans) afhangt van de plaats op aarde, waar het gewicht wordt gemeten. Dat komt, omdat de versnelling van de zwaartekracht verandert met de plaats op aarde. De massa van een lichaam hangt daar niet van af.

TWEE INTERESSANTE BOEKEN

Dat zijn "Alice's Adventures in Wonderland" en "Through the Looking-glass". Beide boeken werden geschreven door Lewis Carroll, pseudoniem voor Charles Ludwig Dodson (1832-1898). In Oxford was hij tevens diaken, wiskundeleraar en fotograaf. Beide boeken werden vertaald in honderden verschillende talen. De twee boeken werden samengebundeld onder de titel: "The annotated Alice", waarin de wiskundige Martin Gardner een uitvoerige toelichting geeft op de vaak mysterieuze teksten. Dit boek heb ik een aantal keren moeten lezen, om er ook maar iets van te begrijpen. De Engelse tekst staat vol met woordspelingen, die maar moeilijk te vertalen zijn in bijvoorbeeld het Nederlands. Hoe moet je bijvoorbeeld de volgende passage vertalen?

"Can you answer useful questions?" the Red Queen said. "How is bread made?" "I know that" Alice cried eagerly. "You take some flour". "Where do you pick the flower?" the White Queen asked. "In a garden or in the hedges?" "Well it is not picked at all", Alice explained, it's ground" — "How many acres of ground?" said the White Queen.

De Nederlandse vertalers hebben deze passage zo goed mogelijk vertaald. En hoe vertaal je het vers "JABBERWOCKY, dat als volgt begint: Twas brillig and the slithy toves did gyre and gimble in the wabe; All mimsy were the borogoves, And the more raths outgrabe.

De vertaling door Kossmann en Reedijk is als volgt: Wauwelwok

't Wier bradig, en Spiramants
Bedroorden slendig in het zwiets;
Hoe klarm waren de ooiefants
Bij 't bliuven der beriets.

Elk boek bestaat uit 12 hoofdstukken. Het elfde hoofdstuk van het tweede boek ziet er als volgt uit: **chapter XI**

WAKING

--and it really was a kitten, after all.

Dit elfde hoofdstuk bevat dus precies elf woorden. Volgens mij is dit geen toeval.

WAT IS HET TOCH GAUW LAAT, HE?

Stel, het is half elf 's avonds. Doordat onze geest dan meestal trager werkt, hebben wij om elf uur nog maar weinig gedachteprocessen gehad, die normaal bijvoorbeeld maar 5 minuten in beslag nemen. Om 11 uur denk je dan dat het pas 5 over half elf is: 'het is dan gauw laat'. Aldus de Amerikaanse neuropsycholoog Dr. M. Davidson.

EEN OPTISCHE ILLUSIE

Kijk op leesafstand naar de bewegende slinger van een klok. Zet desnoods een bril op. Houd voor één oog een donker glas (bv. van een zonnebril). Wordt het glas voor het rechteroog gehouden, dan zal de slinger zich schijnbaar naar rechts bewegen vóór het slingervak; een naar links bewegende slinger schijnt zich achter het slingervak te bewegen. Bekijk het effect ook indien u het glas voor het linker oog houdt. Zelf heb ik wel een verklaring voor deze illusie. Wie van de lezers van de Emmakroniek heeft eveneens dezelfde verklaring. Er is maar één goed antwoord mogelijk.

FOUTE ONDERTITELS OP TV

Ondertitels bij TV bevatten vaak veel fouten, die gemakkelijk te vermijden zijn m.b.v. een woordenboek. Voorbeelden: onknieze taal uitslaan – hij scheld hem uit – een stijle berg – hij, die vragen beantwoord – het eten is gestooft – desillussies – verradelijk – hij spelde hem iets op de mouw – membraam – compas – deze vindt je in boeken.

DE TONGERSEWEG MAASTRICHT

Daar heb ik een groot gedeelte van mijn jeugd doorgebracht. Thans woon ik al meer dan 40 jaar op mijn 18de adres in de Emmastraat. Wij hadden een groot huis met twee zitkamers en een serre en keuken. Op de tweede verdieping waren grote slaapkamers. Verder was er een grote kelder en zolder. Naast ons, richting België woonde de familie Guffens. Dat waren kaartvrienden van mijn ouders. Het rook er altijd naar petroleum, want hun verlichting bestond uit een walmende petroleumlamp, daar zij geen elektriciteit hadden. Zij hielden konijnen. Ik mocht daar een keer mee eten en ik vroeg, wat voor vlees ik te eten kreeg; het antwoord was: "ezelinnenvlees". De rest at ik met tegenzin op. Daarnaast woonde de familie Castermans, waar wij weinig contact mee hadden. Ik had een oogje op hun dochter Truus, maar die wilde niets van mij weten. Wat verderop woonde de boer Devens; hij had een zoon met een scheve nek en wij dachten, dat hij doof was aan één oor. Voor mijn moeder moest ik altijd een krop sla halen voor 2 cent of 3 cent; alles groeide op het land tegenover zijn woning. Weer een huis verder woonde de veldwachter met een hond. Hij zat mij af en toe achterna, als ik weer eens iets uitspookte wat hem niet beviel. Vooral zocht hij mij wel eens op in de steenfabriek, die achter ons huis lag. Verder, richting Wolder (grensplaats) woonde de familie de Bruyn, waarvan de oudste dochter mij wel eens naar hun kelder bracht; zij zei, dat er konijntjes zaten en af en toe hoorde ik wel piepgeluidjes, maar als zij er niet was, kon ik niets horen. Op het eind van het rijtje huizen woonde de belhamel van de Tongerse weg: Armand van Dijk. Zijn vader was een dik mannetje; hij deed in verzekeringen en leek wel een beetje op Koning Hermelijn. Armand hield nog het meest van "doktertje spelen". Hij hield mij een keer gevangen in een ijzeren kooi, waar hij zelf ook in zat en ik moest 3 maal Itje Witje opzeggen, voor hij mij er uit liet.

Van hem leerde ik op 11-jarige leeftijd roken in een hutje verderop langs de Tongerseweg. Aan de andere kant, richting stad, woonden de families Lieben, Schuurmans en Devens. Van deze laatstgenoemde familie hadden de kinderen altijd een snotneus. Daarnaast woonde Saat, een stille figuur. Vervolgens kwam je bij de familie de Vet. Zoonlief gapte altijd fietsplaatjes van fietsen. Zo'n plaatje moest je voor f. 2,50 kopen op het postkantoor, als bewijs dat je je rijwielbelasting had betaald. Geldig een jaar van september tot september. Het rijwielplaatje moest zichtbaar aan de fiets worden bevestigd, Harry de Vet verkocht gestolen plaatjes voor f. 0,75. Hij vertelde mij ook nog, dat hij voor 15 cent iets bij zijn zusje mocht doen. Ik heb dat nooit goed begrepen toen. Daarnaast had je de winkel van Scheffers. Zij verkocht kokoskoeken van 25 cm doorsnede voor 2 ½ cent, maar de winkel stonk naar petroleum, die zij ook verkocht. Daarnaast woonde Frans Veenhof wiens moeder erg van Limburgse kaas hield; hun hele huis stonk daarom naar zweetvoeten. Tussen Veenhof en de Vet woonde nog een familie met de vreemde naam Ebbekink, met dochter Femmy. Naast Veenhof woonde de boer Winands met de twee zonen Bert en Albert. In hun huis rook het altijd naar mest. Op de hoek woonde de sigarenboer Van Weeren. Met een omgebogen ijzerdraad kon je makkelijk een pakje sigaretten uit zijn etalage vissen. Hij heeft ons nooit betrappt. (De etalage was voorzien van roosters, die erg gammel waren).

Met vrolijke groeten,

VOORN VAN BIELANDT

M.J. Voorn
Emmastraat 4
2351 HB LEIDERDORP
071-5895506